

Årsrapport 2021

Pristagare Stipendiater Samarbeten

Natur & Kulturs priser, stipendier och stöd 2021

Det har varit ett speciellt och viktigt år för Natur & Kultur – ett år då vi har arbetat intensivt med att utöka våra priser, stipendier och stöd. Förlaget drivs som en oberoende stiftelse som varje år avsätter en del av överskottet till personer och organisationer som, liksom vi, verkar för utbildning och bildning i syfte att stärka en demokratisk samhällsutveckling. 2020 beslutade Natur & Kulturs styrelse att förlaget ska fördubbla den årliga avsättningen till de här ideella ändamålen.

Därför har vi inlett flera nya samarbeten, bland annat inom forskning och populärvetenskap. Tillsammans med Kungl. Vitterhetsakademien kommer vi att inrätta två helt nya forskartjänster med fokus på barn och ungas psykiska hälsa och lärande. Vi har också, tillsammans med Linnéuniversitetet, Läromedelsförfattarna och Sveriges Författarförbund, beslutat att inrätta Sveriges första professur i gestaltande sakprosa. Dessutom har vi finansierat två nya forskningsredaktörer på tidskriften *Forskning & Framsteg* som ska engagera forskare att skriva texter för en populärvetenskapligt intresserad publik.

Vi även har arbetat för att ännu bättre nå barn och unga som har långt till boken, genom läsfrämjande samarbeten med *En bok för alla*, Läsfrämjarinstitutet och Författarcentrum Öst.

Med detta i ryggen går vi stärkta in i jubileumsåret 2022, då vi firar 100 år som bokförlag. Vi har hundra år bakom oss att vara stolta över. Nu har vi förhoppningsvis minst hundra år framför oss. Vi kommer förstås fortsätta att bidra till att fler röster kan delta i det demokratiska samtalet.

På följande sidor presenterar vi både nya och tidigare samarbeten, samt våra priser och stipendier.

Tillsammans ger vi ordet till fler!

Trevlig läsning!

Per Almgren, vd stiftelsen Natur & Kultur

Innehåll

Priser

Ekonomisk översikt 6

Natur & Kulturs kulturpris 10

Natur & Kulturs debattbokspris 12

Natur & Kulturs populärvetenskapliga pris 14

Ingvar Lundbergpriset 16

Natur & Kulturs översättarpris 18

Årets översättning 20

Stipendier

Natur & Kulturs särskilda stipendium 24

Natur & Kulturs litterära arbetsstipendium 26

Johan Hanssonstipendiet 28

Årets översättarstipendium 30

Natur & Kulturs populärvetenskapliga arbetsstipendium 32

Cullbergstipendiet 34

Bidrag och samarbeten

En bok för alla 38

Författarcentrum Öst 39

Läsfrämjarinstitutet 40

Littfest 41

SSE Literary Agenda 42

Teater Fryshuset 43

Svenska PEN 44

Institutet för mediastudier 45

Fanzingo 46

Tillsammans i förening 47

Förenade Förorter 48

Helamalmö 49

Höj Rösten Politikerkola 50

Expo 51

Civil Rights Defenders 52

Segerstedtstitutet 53

Forskning & Framsteg 54

Institutet för framtidsstudier 55

Kungl. Vetenskapsakademien 56

Dessutom 57

**2021 fördelades
16,9 miljoner kr
till våra pristagare,
stipendiater och
bidragsmottagare.**

Priser

Natur & Kulturs kulturpris	400 000 kr
Natur & Kulturs debattbokspris	250 000 kr
Natur & Kulturs populärvetenskapliga pris	100 000 kr
Ingvar Lundbergpriset	100 000 kr
Natur & Kulturs översättarpris (2 st)	120 000 kr
Årets översättning	100 000 kr
	1 070 000 kr

Stipendier

Natur & Kulturs särskilda stipendium (11 st)	1 100 000 kr
Natur & Kulturs litterära arbetsstipendium (14 st)	1 400 000 kr
Johan Hanssonstipendiet (5 st)	100 000 kr
Årets översättarstipendium	50 000 kr
Natur & Kulturs populärvetenskapliga arbetsstipendium (6 st)	600 000 kr
Cullbergstipendiet (4 st 2020 och 2 st 2021)	225 000 kr
	3 475 000 kr

Bidrag och samarbeten

En bok för alla, Författarcentrum Öst, Läsföräringar, Littfest, SSE Literary Agenda, Teater Fryshuset, Svenska PEN, Institutet för mediastudier, Fanzingo, Tillsammans i förening, Förenade Förorter, Helamalmö, Höj Rösterna Politikerskola, Expo, Civil Rights Defenders, Segerstedtinstitutet, Forskning & Framsteg, Institutet för framtidsstudier, Kungl. Vetenskapsakademien och flera mindre bidrag

12 352 000 kr

Natur & Kulturs priser ska lyfta fram och stärka personer som har gjort viktiga insatser inom kulturområdet, betydande inlägg i samhällsdebatten eller främjat spridning av forskning. Priserna är ett led i Natur & Kulturs uppdrag att stärka röster i det demokratiska samtalet.

Priser

Natur & Kulturs kulturpris

ges till en eller flera personer som har gjort en väsentlig insats på kulturområdet.

Natur & Kulturs debattbokspris

tilldelas en författare till en svensk fackbok som har bidragit till att fördjupa samhällsdebatten.

Natur & Kulturs populärvetenskapliga pris

uppmärksammar en person som på svenska framgångsrikt spridit aktuell forskning till en bred allmänhet.

Ingvar Lundbergpriset

tilldelas en person som har gjort avgörande insatser för att främja läs- och skrivinlärning.

Natur & Kulturs översättarpris

avser att belöna personer som gjort förtjänstfulla översättningar till eller från svenska språket.

Årets översättning

är ett pris till årets bäst översatta verk till svenska.

Natur & Kulturs kulturpris

Natur & Kulturs kulturpris är vårt största och mest anrika pris. Det har delats ut årligen sedan 1974 och ges till en eller flera personer som har gjort en väsentlig insats inom kulturområdet. Prissumman är 400 000 kr och pristagaren utses av stiftelsens styrelse.

Charlotte Gyllenhammar

Konstnär

Styrelsens motivering:

Charlotte Gyllenhammars skulpturer, bilder och filmer är både egensinniga och djupt förankrade i konsthistorien. Genom att förskjuta skalan – och bokstavligen vända verkligheten ut och in – ifrågasätter hon vaneseendet. Charlotte Gyllenhammar tilldelas Natur & Kulturs kulturpris för att hon förmår oss att lyfta blicken, byta perspektiv och reflektera över stort och smått. Hennes konst är både en skönhetsupplevelse som talar till många och en uppfordran – den ställer världen och oss själva på ända.

Lyssna på
Charlotte Gyllenhammar
i vår podd Kurage.

Natur & Kulturs debattbokspris

Natur & Kulturs debattbokspris är Sveriges största debattbokspris. Det tilldelas författaren till en svensk fackbok som har bidragit till att fördjupa samhällsdebatten. Prissumman är 250 000 kr.

Jonathan Jeppsson

är journalist och bor i Stockholm där han är verksam som nyhetschef på Aftonbladet. Boken *Åtta steg mot avgrunden – vårt framtida liv på planeten* är hans debutbok. Med den vill han befria läsaren från hoppet i klimatkrisen och få oss att inse hur illa det är ställt med vår planet.

Juryns motivering:

Priset tilldelas Jonathan Jeppsson för en egensinnig resa i klimatfrågans djupaste mörker – där inte hopp, men kanske mod, kan skapa ljus igen. Via ett tätt fogat bygge av hårda fakta och rå analys tar han publiken in i ett golvöst framtidsrum där liv förstörs och dörrar stängts, men där läsarens fall mot avgrunden lämnar en paradoxal känsla av befrielse.

Lyssna på

Jonathan Jeppsson
i vår podd Kurage.

MAGNUS BERGSTRÖM

Natur & Kulturs populärvetenskapliga pris

Natur & Kulturs populärvetenskapliga pris ska uppmärksamma en person som på svenska framgångsrikt spridit aktuell forskning till en bred allmänhet. Priset kan ges till en forskare, författare eller journalist som under det senaste året populariserat vetenskap inom områdena människa, samhälle, bildning och hälsa. Prissumman är 100 000 kr.

Johan Rockström

professor i jordsystemsvetenskap vid universitetet i Potsdam och professor i miljövetenskap vid Stockholms universitet. Han är chef för Potsdaminstitutet i Tyskland, ett av världens mest framstående forskningsinstitut för klimat- och hållbarhetsforskning.

Juryns motivering:

Johan Rockström tilldelas Natur & Kulturs populärvetenskapliga pris för sin starka röst i klimatfrågan, som rymmer djupa insikter från många forskningsområden och en förståelse av politikens och näringslivets roll, och som därtill ger frågorna en plats i en större berättelse om livet på jorden.

Lyssna på
Johan Rockström
i vår podd Kurage.

MATTIAS MATTISSON

Ingvar Lundbergpriset

Ingvar Lundbergpriset tilldelas en person som har gjort avgörande insatser inom forskning eller utbildning för att främja kunskap om läs- och skrivinlärning. Det kan även vara en pedagog som har utvecklat metoder för att undervisa barn i läsning och väckt deras lust att läsa, eller någon som på annat sätt stimulerat barns läsande. Prissumman är 100 000 kr.

Per Nilsson

författare och föreläsare

Juryns motivering:

Per Nilsson tilldelas Ingvar Lundbergpriset 2021 för sitt mångåriga och engagerade arbete med att inspirera unga till litteraturen och läsglädjen. Han är en av Sveriges mest omtyckta, lästa och kritikerhyllade barn- och ungdomsboksförfattare men har också parallellt med sin långa karriär arbetat intensivt med olika typer av läsfrämjande arbete. Han har besökt många skolor över hela Sverige där han gått i dialog med eleverna om sina egna böcker och adresserat vår tids angelägna och brännande frågor. Genom textsamtal och praktisk textanalys har han ökat elevernas läslust och gett dem outhärlig förståelse för hur läsning kan hjälpa oss att förstå oss själva, andra människor och det samhälle som omger oss.

Lyssna på

Per Nilsson
i vår podd Kurage.

Årets översättning

Årets översättning instiftades 2010 av Sveriges Författarförbund och delas från och med 2019 ut i ett samarbete med Natur & Kultur. Prisets syfte är att rikta ljuset mot översättandets konst och att premiera översättningar som på ett särskilt berömvärt sätt förenar djärvhet och precision, lyskraft och följsamhet. Pristagaren erhåller 100 000 kronor och priset avser den bäst översatta boken året innan priset delas ut.

Jonathan Morén

Juryens motivering:

Jonathan Morén tilldelas priset för Årets översättning 2020 för sin översättning av romanen *Gud 99* av den arabiske författaren Hassan Blasim, född i Irak och sedan 2004 bosatt i Finland. Blasims roman är hans första efter den sensationella debuten med novellsamlingen *Irakisk Kristus*, på svenska i Moréns översättning 2015. Denna exilroman tecknar en rad människoöden som alla blivit offer för krigets vansinne på olika sätt. Här blandas olika röster och tonfall i en bok som pendlar mellan sorg, svart humor, förtvivlan och stark livshunger på ett okonventionellt och nyskapande sätt. Moréns svenska är strålande vital och nyansrik och rör sig suveränt mellan olika stilnivåer så att läsaren får en mångsidig och slagkraftig bild av en nutida arabisk verklighet.

Natur & Kulturs översättarpris

Natur och Kulturs översättarpris instiftades 1985 och avser att belöna personer som har gjort förtjänstfulla översättningar till eller från svenska språket. Priset delas ut av Svenska Akademien till två personer som vardera får 60 000 kronor. Pristagare 2021 är Maria Björkman och Niclas Hval. Priset kommer efter detta år att ersättas av två arbetsstipendier för översättare på 100 000 kr vardera.

Maria Björkman

är bosatt i Stockholm och översätter från franska. Bland de författare hon översatt återfinns Nathacha Appanah, Nina Bouraoui, Colette, Paul Claudel, Annie Ernaux, Anna Gavalda, Nancy Huston och Marie Ndaiye.

Niclas Hval

är bosatt i Kungsbacka och översätter från engelska men undervisar också i litterär översättning på HDK-Valand i Göteborg. Bland de författare han översatt återfinns Rachel Cusk, Kazuo Ishiguro, Jennifer Clement och Marlene van Niekerk.

Möt drivna och hängivna personer som på olika sätt arbetar för att stärka vår demokrati.

Kurage finns på iTunes, Spotify och Acast.

Natur & Kulturs stipendier syftar till att låta fler författarskap och perspektiv komma det svenska språket och litteraturen till del. Stipendierna ska möjliggöra arbetsro för inläsning och forskning och ge författare och översättare möjlighet till kvalificerat litterärt arbete, i syfte att bidra till en höjd litterär nivå.

Stipendier

Natur & Kulturs särskilda stipendium

går till personer som utmärker sig särskilt inom litteraturen i Sverige och ges för uppmuntran till fortsatt kvalificerat litterärt arbete.

Natur & Kulturs litterära arbetsstipendium

ska premiera kvalificerat litterärt arbete inom sakprosa och skönlitteratur.

Johan Hanssonstipendiet

ges till Natur & Kulturs författare som blivit Augustnominerade.

Årets översättarstipendium

ska premiera en nyetablerad översättare under 40 år, med ej fler än två publicerade översättningar av litterära verk bakom sig.

Natur & Kulturs populärvetenskapliga arbetsstipendium

ska möjliggöra spridning av forskning till allmänheten och bidra till samtal och förmedla fördjupad kunskap inom aktuella områden.

Cullbergstipendiet

ska stimulera till fördjupat kliniskt tänkande med inriktning på vuxenpsykiatri, rättspsykiatri eller barn- och ungdomspsykiatri.

Natur & Kulturs särskilda stipendium

Natur & Kulturs särskilda stipendium premierar litterära insatser. Det delas ut som uppmuntran för fortsatta litterära insatser på initiativ av stipendiekommittén till elva författare 2021. Stipendiet är på 100 000 kr var.

Suad Ali nyanserar bilden av kvinnor på flykt i en gripande debutroman.

Isabella Nilsson – en skarp-sinnig utforskare av alfabetets baksida och den lekfulla och allvarliga nonsenstraditionen.

Melody Farshin har ett intensivt, vildsint och brännande språk som får unga att läsa sina första romaner.

Mahdieh Golroo – en modig författare och journalist som verkar för kvinnor i Iran genom sin fristad i Sandviken.

Anna Hallberg – en ständigt undersökande och nydanande poet och hon är även en av våra viktigaste litteraturkritiker.

Kjell Johansson – en ständigt aktuell Stockholmsskildrare av

rang som gett ut 20-talet romaner sedan 70-talets början.

Ann Jäderlund berikar oss med ett brett författarskap och förnyad svensk senmodernistisk poesi.

Johan Jönson är en av våra mest mångsidiga, resonansrika poeter och förnyare av arbetarlitteraturen.

Stefan Lindberg är romanförfattare och kulturskribent som gjort något intelligent och estetiskt intressant av autofiktionen.

Annika Norlin – en framgångsrik låtskrivare som gav mersmak efter den skönlitterära debuten.

Emma Virke – en mångsidig barnboksförfattare och illustratör med humor, skarpsinne och blick för detaljer.

Natur & Kulturs litterära arbetsstipendium

Natur & Kulturs litterära arbetsstipendium premierar kvalificerat litterärt arbete inom sakprosa och skönlitteratur. Nytt från 2021 var att författare till barn- och ungdomslitteratur välkomnades att söka. Av 405 ansökningar tilldelades fjorton personer ett stipendium på 100 000kr vardera för litterära projekt.

Henrik Bromander – om en ung svensk man som reste till Syrien i kampen mot Islamiska Staten.

Elin Cullhed – om att lämna sitt land, tjäna Gud och bli del av en våldsam kolonial historia.

Fredrik Ekman – essäer tillsammans med Magnus Bärtås om vad de kallar vandöd historia.

Josefin Sundqvist – en bildroman om envishet och längtan.

Kristofer Flensmarck – en roman om Malmö; en narrativ mosaik av modifierade lån ur existerande litteratur.

Ann Hallström – om roller, film, teater, konst och ideologi inspirerat av Karin och Meta Luts liv.

Mats Kolmisoppi – om Anja som tillsammans med make och dotter bosätter sig i Pennsylvania.

Mats Vänehem – en faktabok för barn om klimatförändringar genom världshistorien.

Åsa Maria Kraft utforskar den medeltida träskulpturen som poetisk metod.

Rasmus Landström – en essäsamling om vi kan drömma om en bättre framtid för våra barn?

Hanna Nordenhök – en roman om lögnens anatomi i en sanningsglidande samtid.

Burcu Sahin – dikter och essäer om kolonialismens historia.

Rebecca Selberg – om mordet på två tonårstjejer på Hallandsåsen, vintern 2004.

Nioosha Shams – en berättelse om Rumi, som blir förälskad i en Gud.

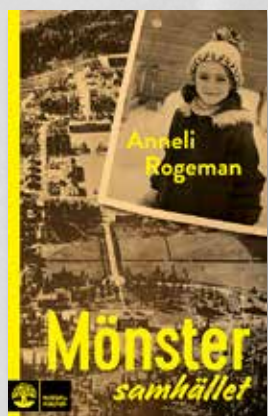
Från överst till vänster
Henrik Bromander,
Elin Cullhed,
Fredrik Ekman,
Josefin Sundqvist,
Kristofer Flensmarck,
Ann Hallström,
Mats Kolmisoppi,
Mats Vänehem,
Åsa Maria Kraft,
Rasmus Landström,
Hanna Nordenhök,
Burcu Sahin,
Rebecca Selberg
och Nioosha Shams.

Johan Hanssonstipendiet

Natur&Kulturs och Weyler förlags författare som nomineras till Augustpriset tilldelas Johan Hanssonstipendiet på 20 000 kr. Stipendiet är uppkallat efter Natur&Kulturs grundare Johan Hansson.

Carl Henrik Carlsson
Judarnas historia i Sverige

Anneli Rogeman
Mönstersamhället

Anders Cullhed
Dante – den förste författaren

Sara Martinsson
Knäböj

Johan Rundberg
Nattkorpen

HAKAN ELOFSSON

Årets översättarstipendium

Tillsammans med Sveriges Författarförbund delar Natur & Kultur ut Årets översättarstipendium. Stipendiet är på 50 000 kr och ska tilldelas en nyetablerad översättare under 40 år, med ej fler än två publicerade översättningar av litterära verk bakom sig.

Yolanda Aurora Bohm Ramirez

Juryns motivering:

Årets översättarstipendium går till Yolanda Aurora Bohm Ramirez, som på ett förnämligt sätt har översatt ungdomsromanen *Poet X* av Elizabeth Acevedo.

Poet X utspelar sig i Harlem, och berättelsen rör sig språkligt mellan skolamerikanska, olika slags vardagsamerikanska och dessutom "D R"-spanska – familjen, bästa vännen och de flesta viktiga vuxna i boken har rötter i Dominikanska republiken. Boken skildrar berättarens väg till att bli spoken word-poet, och spoken word-känslan präglar större delen av berättelsen. Ibland bryts den av andra texttyper: inlämningsuppgifter, chattande, böner och så vidare. En verklig utmaning för översättaren. Ramirez har lyssnat uppmärksamt på Acevedos klanger och visar i sin översättning prov på stor kreativitet, musikalitet och en mycket bred språkrepertoar.

ÅRETS ÖVERSÄTTARSTIPENDIUM

Natur & Kulturs Populärvetenskapliga arbetsstipendium

Natur & Kulturs populärvetenskapliga arbetsstipendium delas ut för sjätte året. Sex stipendiater får vardera 100 000 kr. Syftet med stipendierna är att förmedla vetenskapliga rön och bidra till samtal och spridning av forskning.

Från överst till vänster: Magnus Ivarsson, Märten Lind, Roland Paulsen, Erika Schagatay, Bo Söderström och Nina Wormbs.

Magnus Ivarsson, forskare vid Naturhistoriska riksmuseet inom paleobiologi och liv i extrema miljöer, ska skriva om den senaste forskningen inom astrobiologi, ett ämne som är mer aktuellt än någonsin då ett flertal sonder har anlänt Mars med målet att söka efter spår av liv.

Märten Lind, doktor i svampgenetik och forskare i skogspatologi vid Sveriges Lantbruksuniversitet, ska skriva en bok om hur vi tar död på de träd vi älskar och behöver för vår överlevnad genom att ovetandes utsätta dem för främmande och förödande mikroorganismer.

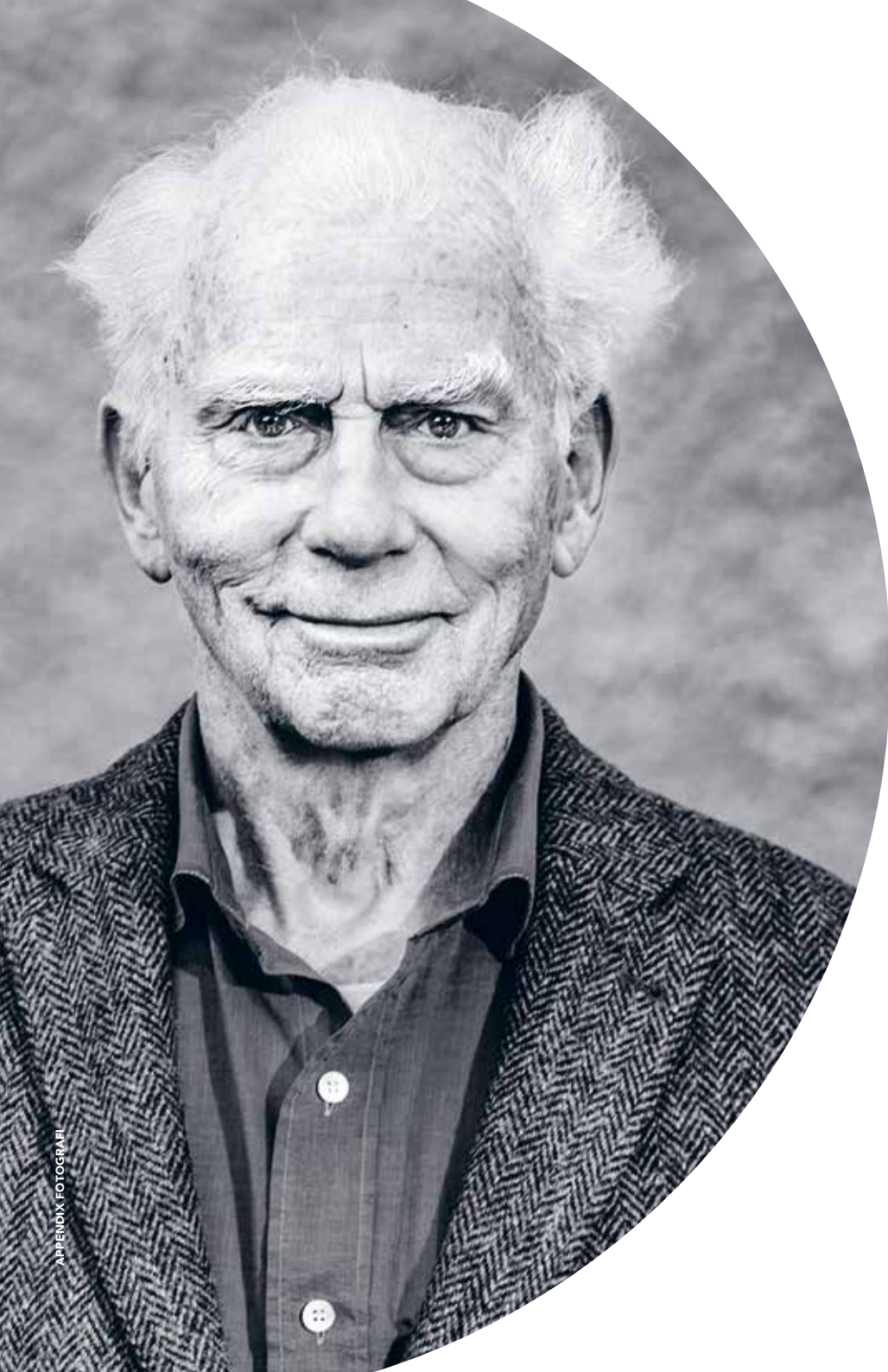
Roland Paulsen, docent i sociologi och lektor i företags ekonomi vid Lunds universitet, ska skriva om framtida utopier som finns beskrivna och studerade inom samhällsvetenskapen. Boken ska synliggöra att inget samhälle är konstant och uppmuntra till kritisk reflektion kring politiska visioner.

Erika Schagatay är professor i zoofysiologi på Mittuniversitetet. Hennes studier om

fridykning har inneburit forskningsresor till många hav. Och hennes bok ska handla om hur människokroppen fungerar när vi håller andan och dyker – och hur denna förmåga speglar vår evolution.

Bo Söderström, docent i ekologi och miljövård samt chefredaktör för en miljötidsskrift, ska skriva en bok om forskarnas syn på betydelsen av naturen där vi bor och vilka utmaningar den nära naturen står inför i samband med urbanisering, klimatförändring och pandemier.

Nina Wormbs, professor i teknikhistoria vid Kungliga Tekniska Högskolan, ska kombinera egen forskning med aktuell litteratur i en bok om miljöns humaniora. Fokus är på människan, hennes roll, känslor, kunskap och ansvar i en värld hon har omskapat utan att förstå konsekvenserna.

APPENDIX FOTOGRAF

Cullbergstipendiet

Cullbergstipendiet är ett resestipendium som är instiftat av Johan Cullberg, författare och professor i psykiatri. Stipendiet delas ut i samarbete med Svenska Psykiatriska Föreningen och ska stimulera till fördjupat kliniskt tänkande med inriktning på vuxenpsykiatri, rättspsykiatri eller barn- och ungdomspsykiatri. 2020 erhöll fyra personer Cullbergstipendiet, men eftersom inga resor kunde genomföras på grund av pandemin förlängdes genomförandet till 2021.

Ana Rita Monteiro, ST-läkare vid Barn- och ungdomspsykiatri i Region Stockholm, ska besöka Birkbeck, University of London, Storbritannien, för att delta i en forskningsgrupps arbete med projektet "The Smart Gaming Campaign" som syftar till att främja oproblematiskt dataspelande hos ungdomar och vuxna.

Jennifer Sjödin, ST-läkare vid Norra Stockholms psykiatri, ska studera hur man vid Enheten för psykosomatik och konsultationspsykiatri på New York Presbyterian Hospital vid Columbia University Irving Medical Center vårdar psykiatriska patienter med somatisk samsjuklighet eller som presenterar psykiska besvär som somatiska symtom.

Natur & Kulturs samarbeten och stöd går till verksamheter som, liksom Natur & Kultur, verkar för bildning, utbildning och för att stärka röster i det demokratiska samtalet. När fler får ordet får vi nya perspektiv, och fler kan delta i det offentliga samtalet och stärka en demokratisk samhällsutveckling.

Stöd och samarbeten

En bok för alla

EN BOK FÖR alla ger ut böcker för barn och unga och bedriver läsfrämjande arbete som syftar till att öka läsandet, speciellt bland läsovana grupper, samt att främja bra litteratur.

Vi samarbetar med En bok för alla i projektet *I läsluftets spår*, som vill nå ut till högstadiel elever med bra litteratur. Projektet har tryckt fem böcker, varav två är hela romaner och tre är nygjorda antologier som ska locka till läslust. Urvalet har gjorts av Ann-Marie Körling och Fredrik Sandström.

I samverkan med Skolverket har ett antal kommuner i socioekonomiskt utsatta områden valts ut och skolorna där erbjudits att kostnadsfritt beställa böckerna. De skönlitterära böckerna knyter an till Skolverkets nationella fortbildningsprojekt *Läsluftet*, där lärare bland annat kan fördjupa sin kunskap om hur man ökar elevers läslust och arbetar kritiskt med texter. Eleverna får sedan ta med böckerna hem, som en början på deras helt egna bibliotek.

Under året har fem titlar publicerats: *F som i sämst* av Cilla Jackert, *När jag inte hade nåt* av Ison Glasgow, samt antologierna *Inte tid att dö*, *Under ytan* och *Med öppna ögon*.

► Vi samarbetar med En bok för alla för att de sprider böcker till fler grupper av läsare.

Författarcentrum Öst

FÖRFATTARCENTRUM ÖST SPRIDER litteraturen i samhället genom att förmedla författarbesök till skolor, bibliotek och organisationer. De driver även läs- och skrivfrämjande projekt i samarbete med skolor.

Vi inleder nu ett treårigt läsfrämjande samarbete med Författarcentrum Öst för att genom författarbesök synliggöra sakprosans ställning och användningsområde i skolan. Bra fackböcker kan ge barn och unga ett större ordförråd, ökad begreppsförståelse och vidgade tankemönster.

Projektet riktar sig till elever i årskurs 3–9 i skolor på mindre orter i Södermanland, Uppland, Östergötland, Gotland, Närke, Västmanland och Dalarna.

Författarcentrums verksamhet för unga är läs- och skrivfrämjande.

► Vi samarbetar med Författarcentrum Öst för att de arbetar med läsfrämjande verksamhet och använder språket som kulturellt och gestaltande instrument.

Läsfrämjarinstitutet

LÄSFRÄMJARINSTITUTET STÄRKER BARNs sociala och kulturella kapital i socioekonomiskt utsatta områden genom att stimulera läslust och skapa läsvana. Vi inleder nu ett treårigt samarbete med Läsfrämjarinstitutet för att stärka verksamheten, i synnerhet *Läslandet*, där barn och deras medföljande vuxna får vara med och gestalta en bok i 4-dimensionell högläsning som består av bok, berättarröst, improvisationsteater och medskapande. Metoden genomsyras av lustfylldhet med målet att deltagarna utvecklar läsande vanor och stärks i sin identitet som läsare.

Läsfrämjarinstitutet är idag verksamma på fem orter i Södertälje och i Järvaområdet i Stockholm. Intentionen är att vårt samarbete ska göra ytterligare expansion möjlig och hållbar.

Marlen Eskander, grundare och verksamhetschef med besökande barn.

► Vi samarbetar med Läsfrämjarinstitutet för att de arbetar med läsfrämjande verksamhet och använder språket som kulturellt och gestaltande instrument.

Littfest

LITTFEST ÄR SVERIGES största litteraturfestival med författarsamtal. De erbjuder genomarbetade seminarier som följer festivalens tematik, konstnärliga ambition eller den aktuella samhällsdebatten.

Programpunkterna på Littfest samlas under rubriker som *Bilden av främlingen*, *Bekräftelse* eller *Sampla landsbygden* och samlar aktuella personer i modererade samtal på scenen.

Littfest hålls under helgen vecka 11, torsdag–lördag. Huvuddelen äger rum på Umeå Folkets Hus med fyra parallella scener. Programmet brukar innehålla omkring 70 programpunkter med cirka 150 inbjudna gäster. 2020 ställdes festivalen in på grund av pandemin, men 2021 förvandlades Littfest till en fullmatad direktsändning där till och med fler besökare än tidigare tog del av samtalen.

Författaren Balsam Karam på Littfests scen 2021.

► Vi samarbetar med Littfest för att de väcker intresse för läsande och samhällsengagemang och använder språket som kulturellt och gestaltande instrument.

SSE Literary Agenda

DE STUDENTER SOM utexamineras från Handelshögskolan i Stockholm (SSE) har en mycket god representation bland beslutsfattare i Sverige. Programmet *SSE Literary Agenda* syftar till att bredda studenternas perspektiv på världen, låta dem reflektera över sin plats i tillvaron samt öppna upp för empati mot andra – och sig själva. Initiativet är öppet för alla skolans studenter oavsett utbildningsprogram.

För att komplettera diskussionerna om böckerna bjuds ofta författarna in för samtal. Efter att ha läst Yaa Gyasis roman *Vända hem*, om slavhandelns konsekvenser, anordnades till exempel en stadsvandring i Gamla stan av Afrosvenskarnas riksförbund för att öka kunskaperna om Sveriges koloniala historia och uppmärksamma den afrofbiska diskrimineringen i vår tid.

Under läsåret 2021–2022 läser studenterna följande böcker:

Lämna världen bakom dig av Rumaan Alam

Orkansäsong av Fernanda Melchor

Shuggie Bain av Douglas Stuart

Topekaskolan av Ben Lerner

Binas historia av Maja Lunde

Edith och Julian av Naoise Dolan

Farlig midsommar av Tove Jansson

Faaid Ali-Nuur guidar studenter och Tinni Ernsjö Rappe, som projektleder bokcirkelarna.

► Vi samarbetar med Handelshögskolan i Stockholm eftersom bildning genom kultur ger förmågan att förstå och uttolka sammanhang utifrån olika perspektiv.

Teater Fryshuset

TEATER FRYSHUSET ARBETAR med teater som verktyg för social förändring. Föreställningarna kan beskrivas som vittnesmålsteater och berättelserna är ett resultat av dokumentära processer.

Skådespelerskan Sofia Karemyr från *Fakk alla*, den avslutande trilogin om skjutningarna och morderna bland unga, med Ulf Stenberg och Emil Rosén Adsten.

Ulf Stenberg och Emil Rosén Adsten är konstnärliga ledare för Teater Fryshuset, en teater som de startade 2010. De regisserar och koreograferar tillsammans. Föreställningarna kretsar kring ämnen som extremism inom vit maktrörelsen, kriminalitet och gängkultur samt självdestruktiva beteenden. Efter tio år avslutas vårt samarbete.

Lyssna på

samtalet med Ulf Stenberg och Emil Adsten Rosén i *Kurage*.

► Vi samarbetar med Teater Fryshuset för att de med utgångspunkt från språket som kulturellt och gestaltande instrument verkar för en demokratisk samhällsutveckling.

Svenska PEN

SVENSKA PEN ÄR en organisation med och för författare som försvarar det fria ordet och ger stöd till hotade författare. De gör opinionsbildande arbete kring yttrandefrihetsfrågor och fungerar som kunskapsresurs för andra organisationer och myndigheter.

Under året har en stor del av PEN:s arbete kretsat kring den oroväckande utvecklingen i Afghanistan och Belarus. De har arbetat i nära dialog med kollegor på plats i de drabbade länderna liksom författare som befinner sig i exil.

I oktober inleddes kampanjen *Tolv tystade röster* som belyser de hot som just nu riktas mot det fria ordet. Genom samverkan med bibliotek synliggörs författare som tystas i sina hemländer, bland andra Osman Kavala från Turkiet, Narges Mohammadi från Iran och Jurij Dmitrijev från Ryssland.

Samay Hamed från Afghanistan samtalar med Nilofar Langar i Malmö.

► Vi samarbetar med Svenska PEN för att de försvarar yttrandefriheten som är en förutsättning i en demokrati.

Institutet för mediastudier

INSTITUTET FÖR MEDIESTUDIER ska, med forskning som verktyg, verka för en välgrundad diskussion om mediernas roll i demokratin – att på medborgarnas uppdrag granska makten och skildra verkligheten.

Verksamhetens ryggrad är de fyra böcker som sammanställts under året där närmare 60 forskare, journalister och debattörer bidragit med både empiri och diskussion. I spåren av dessa antologier tillkommer också seminarieverksamheten som populariserar och debatterar innehållet i böckerna.

De böcker som sammanställts under 2021 har titlarna: *Journalistik i coronans tid*, *Snigeln och haren – så kan mediepolitiken komma ikapp medieutvecklingen*, *Vitt eller brett – vilka får ta plats i medier och på redaktioner?* och årsboken *Tillståndet för journalistiken 2021*.

Samtal i samband med utgivningen av årsboken.

► Vi samarbetar med Institutet för mediastudier eftersom det är viktigt att ha oberoende medier och att medierna granskas i en stark demokrati.

Fanzingo

STIFTELSEN FANZINGO ARBETAR för att fler röster ska få höras och verkar för att medielandskapet i Sverige blir mer mångsidigt och inkluderande.

I rapporten *Nyhetskoden* från 2021 konstaterar Fanzingo att: 30 procent av befolkningen är under 25 år, men utgör ändå bara 4 procent av alla som får komma till tals i intervjuer och reportage i svensk nyhetsmedia. Där framställs unga dessutom ofta som antingen brottsoffer eller förövare.

Fanzingo arrangerar seminarier och kurser och deltar i internationella events för att kunna påverka ungas inflytande i samhället. Verksamheten sprider sig från Botkyrka i Stockholm till 22 kommuner runt om i landet där de har unga korrespondenter. Korrespondenterna är 15–25 år och ska förhoppningsvis förändra bilden av ungas berättande i nyhetsmedia och lyfta en variation av platser i Sverige som sällan ges synlighet.

Debattartikel i Aftonbladet i december 2021 när rapporten *Nyhetskoden* släpptes.

Lyssna på samtalet med Ellen Tejle i Kurage.

► Vi samarbetar med Fanzingo för att de bidrar till en bredare bild av samtiden vilket stärker demokratin.

Tillsammans i förening

TILLSAMMANS I FÖRENING verkar för att ge barn och unga i Malmö en meningsfull fritid oavsett bakgrund. Deltagandet på alla aktiviteter är helt kostnadsfritt och de samarbetar med många aktörer i regionen.

Tillsammans i förening utbildar bland annat barn och unga att förstå sina rättigheter för att bidra till minskad diskriminering. De verkar för allas lika värde, de engagerar unga kvinnor att komma ut i föreningslivet och de arbetar för att inkludera unga i vårt demokratiska samhälle och beslutsfattande processer. Tillsammans i förening och biblioteken i Malmö driver ett stort projekt ihop där unga läsambassadörer engageras för att öka och stärka barn och unga i sin läsning. Hela verksamheten i Tillsammans i förening expanderar stort. Efter tre år avslutar vi nu samarbetet.

Anställda på workshop med Kulturförvaltningen i oktober 2021.

Lyssna på samtalet med Mirlinda Abazaj i Kurage.

► Vi samarbetar med Tillsammans i förening för att de bidrar till ett inkluderande och humanare samhälle vilket gynnar demokratin.

Förenade Förorter

FÖRENADE FÖRORTER ÄR en ideell förening som arbetar med kultur och folkbildning med målet att stärka unga och unga vuxnas engagemang.

Från Förenade förorters nationella läger i Hallstahammar med aktiviteter, planering, workshops och föreläsningar.

I början av 2021 var det extra tydligt hur mycket pandemin hade påverkat Förenade Förorters organisation och verksamhet eftersom möjligheten att mötas och resa var begränsad. Under året mobiliserade de därför för att kunna genomföra den populära tävlingen *Ortens Bästa Poet* under hösten 2022.

Organisationen har rekryterat nya medlemmar och utbildat föreningar runt om i landet i ledarskap och i att leda kulturarrangemang. Från att ha varit ett nationellt nätverk bildades Förenade Förorters ungdomsförbund 2021. Nu har de 13 medlemsföreningar med 1600 medlemmar runtom i landet.

Lyssna på
samtalet med
Saman Sokhranran
i Kurage.

► Vi samarbetar med Förenade Förorter för att verksamheten bidrar till att fler röster hörs vilket stärker demokratin.

Helamalmö

HELAMALMÖS ÖVERGRIPANDE MÅL är social hållbarhet och rättvisa. De är en av Sveriges största barn- och ungdomsorganisationer med strävan att höja levnadsförhållanden i socioekonomiskt utsatta områden.

Verksamhetsledaren Nicolas Lunabba har blivit en stark och prisbelönt röst i den offentliga debatten, vilket lett till nya, kommande samarbeten och möjlighet att etablera nya mötesplatser

Nicolas Lunabba med yngsta dottern i famnen på mötesplatsen i Nydala.

Natur&Kulturs stöd går till Helamalmös mötesplats i Nydala, där stort fokus ligger på bildning, inspiration och en meningsfull fritid med vuxna som ser de unga samt ett ledarskapsprogram för unga förebilder.

Lyssna på
Nicolas Lunabba i Kurage
och missa heller inte hans
sommprat i P1.

► Vi samarbetar med Helamalmö för att de bidrar till ett inkluderande samhälle genom att inspirera unga till bildning och samhällsengagemang.

Höj Röstens Politikerkola

POLITIKERSKOLANS HUVUDSYFTE ÄR att vitalisera demokratin genom att skapa nya vägar till politiskt engagemang för i första hand unga samhällsförändrare utanför politiken. Utbildningen uppmuntrar deltagarna till att ta steg mot ett ökat samhällsengagemang under läsåret.

Utbildningen riktar sig till unga samhällsförändrare utanför partipolitiken och ger deltagarna, som är 22 stycken under läsåret, verktyg för att axla ledarroller inom politiken. Studenterna lär sig bland annat de politiska ideologierna, den svenska förvaltningsmodellen i praktiken och politiskt förändringsarbete samt metoder för policyutveckling.

Skolan är en del av Apolitical Academy Globals nätverk av politikerkolor. 2021 bidrog Höj Röstens Politikerkola med rådgivning och stöd till nya politikerkolor i Kaukasus (Georgien, Azerbajdzjan och Armenien) respektive Paraguay.

Ett fysiskt utbildningstillfälle till skillnad från alla framför skärmen via zoom.

► Vi samarbetar med Höj Röstens Politikerkola för att de bidrar till att stärka demokratin genom att fler röster får höras.

Expo

STIFTELSEN EXPO ARBETAR med att försvara demokratiska värderingar genom journalistisk granskning, opinionsbildning, kunskaphöjning och research i syfte att få fler att ta hotet från den organiserade rasismen på allvar. Expos vision är en levande demokrati där rasistiska idéer och organisationer saknar inflytande. Natur & Kulturs stöd går till Expos kärnverksamhet.

Expo har under 2021 ytterligare förstärkt sina internationella engagemang och gett ut ett par uppmärksammade rapporter tillsammans med europeiska samarbetsparter. Rapporterna visar tyvärr både att antisemitismen frodas och att den europeiska ytterhögern gynnas av större omvärldshändelser som coronapandemin, valet i USA, stormningen av Kapitolium, Brexit och Black Lives Matter.

Demonstration mot pandemirestriktioner på Sergels torg den 23 oktober 2021.

Natur & Kultur bidrog även till att det vinnande bidraget för att få fram en ny universell symbol för demokrati skulle belönas med en prispeng. Rebecka Wijk Fagerberg formgav det vinnande bidraget.

► Vi samarbetar med Expo eftersom de verkar för en stark demokrati och hjälper samhället att identifiera hoten mot våra demokratiska värderingar.

Civil Rights Defenders

CIVIL RIGHTS DEFENDERS driver globala program som möjliggör metoder för snabbt agerande när människorättsförsvare världen över utsätts för hot.

2018 finansierade Natur & Kultur en kartläggning av hotbilden och behovet av stöd vid hot mot fria aktörer och oberoende opinionsbildare i Sverige. Rapporten visade bland annat att många som står upp för demokratiska värden och alla människors lika värde regelbundet utsätts för personliga påhopp, hatiska kommentarer och mordhot. Av rädsla för sin egen säkerhet väljer många att censurera sig själva eller helt tystna. Civil Rights Defenders startade *Säkerhetsjouren* mot bakgrund av att hot och hat mot journalister, aktivister och andra oberoende opinionsbildare har ökat i Sverige.

Nu inleder vi ett treårigt samarbete för att finansiera stödfunktionen *Säkerhetsjouren* så att de utsatta aktörerna kan få hjälp med exempelvis riskhantering och juridisk hjälp för att kunna fortsätta sitt arbete och inte tystas.

SHUTTERSTOCK

Säkerhetsjouren är en kostnadsfri stödfunktion för yttrandefrihetsaktörer i Sverige.

► Vi samarbetar med Civil Rights Defenders för att de försvarar yttrandefriheten som är en förutsättning i en stark demokrati.

Segerstedtinstitutet

SEGERSTEDTINSTITUTET ÄR ETT nationellt resurscentrum vid Göteborgs universitet, som har till uppdrag att bidra till ökad kunskap kring förebyggande arbete mot våldsbejakande ideologier, våldsutövande strukturer, antisemitism och rasistiska organisationer.

Natur & Kultur ger stöd till Segerstedtinstitutets forskning om elevers kunskapsutveckling då de besöker Förintelsens minnesplatser. Forskningen ska generera kunskap inom det pedagogisk-didaktiska området med elevresor till Förintelsens minnesplatser.

En femtedel av alla svenska ungdomar kommer någon gång att ha besökt Auschwitz, en av Förintelsen minnesplatser. En majoritet gör det som elever under sin skoltid. Doktoranden Ola Flenegård lämnade in sin delrapport hösten 2021 och slutseminarietexten är beräknad att examineras våren 2023.

MAJLIN MATTSSON FLENEGÅRD

En skolklass som besöker Förintelsens minnesplatser i Polen.

Lyssna på
samtalet med
Christer Mattsson
i Kurage.

► Vi samarbetar med Segerstedtinstitutet för att de bidrar till förståelse om vår samtid och stärker demokratin.

Forskning & Framsteg

FORSKNING & FRAMSTEG är en populärvetenskaplig tidskrift med målet att tillgängliggöra kunskap för en intresserad allmänhet.

Natur & Kulturs stöd går till två nya forskarredaktörer för att arbeta med att få forskare att skriva egna texter om sina ämnen. Redaktörerna tar emot artikel-förslag från forskarna och arbetar uppsökande på svenska lärosäten för att knyta nya forskare till tidningen.

De två forskarredaktörerna är Per Snaprud och Lina Wennersten Bergner.

Fokus har varit att låta forskare komma till tals och kommentera aktuella händelser i samtiden. Under vinjetten *Forskarkommentar* har initierade forskare bidragit med ämnets bakgrund, analys och möjliga lösningar. Artiklarna har handlat om bland annat alkoholberoende, skogens koldioxidutsläpp, virusläcka från laboratorier, skyfall och översvämningar i svenska städer samt krisen i Ukraina. Inte sällan har forskarna kommenterat varandra och en debatt har uppstått. Mest uppmärksamhet fick KI:s namnändringsprojekt och debatten om SVT:s programserie *Slaget om skogen*.

CAROLA BJÖRK

Per Snaprud, forskarredaktör inom medicin och naturvetenskap

SARA PETERSOHN

Lina Wennersten Bergner, forskarredaktör inom samhällsvetenskap och humaniora.

► Vi samarbetar med *Forskning & Framsteg* för att de sprider forskning om samhällsaktuella ämnen.

Institutet för framtidsstudier

INSTITUTET FÖR FRAMTIDSSTUDIER är en självständig forskningsstiftelse där forskare från olika samhällsvetenskapliga discipliner bedriver forskning om frågor som är av stor vikt för hur vi formar vårt framtida samhälle.

Vi samarbetar med Institutet för framtidsstudier i projektet *Text & Stil* där Magnus Linton föreläser för forskare på svenska lärosäten i syfte att stimulera och handleda forskares berättardrivna skrivande. Under 2021 har omkring 700 forskare tagit del av projektet och Magnus Linton har också haft en mycket uppskattad tvådagars skrivarskola för forskare.

STINA WIRSENI

Magnus Linton, författare och journalist.

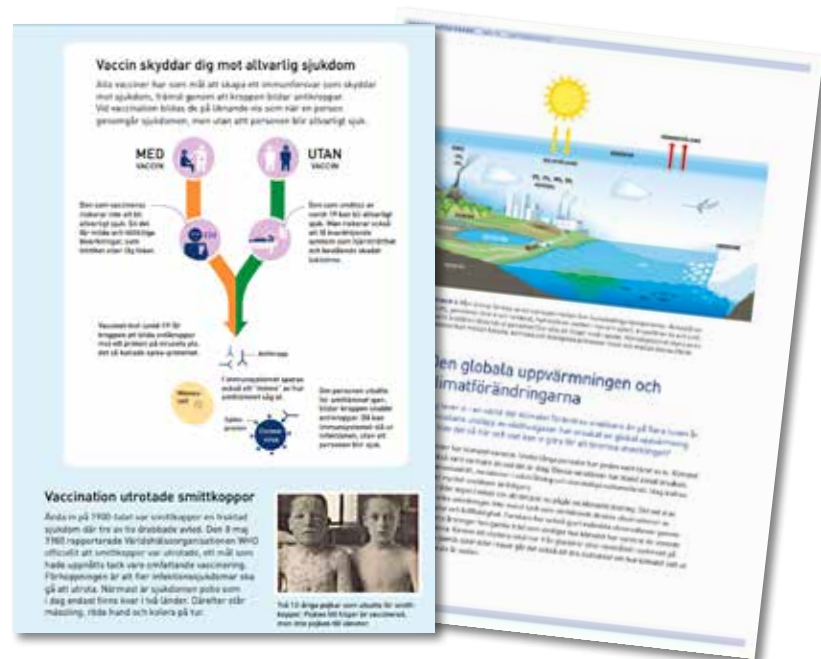
► Vi samarbetar med Institutet för framtidsstudier för att forskningsbaserad kunskap är en grund för en demokratisk samhällsutveckling.

Kungl. Vetenskapsakademien

KUNGL. VETENSKAPSAKADEMIEN, KVA, verkar för att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället.

Vi samarbetar för att sprida KVA:s skriftserie *Vetenskapen säger*, som sammanfattar forskningens slutsatser inom aktuella ämnen. Skrifterna är korta och lättillgängliga, 10–12 sidor i A4-format och går att laddas ner gratis på kva.se och andra plattformar.

Två skrifter har publicerats under 2021: *Om vaccin* och *Om klimatet* samt en kortversion på fyra sidor *Kort om vaccin*, som är riktad till lärare och gymnasieelever.

Ur skrifterna *Kort om vaccin* och *Om klimatet*.

► Vi samarbetar med Kungl. Vetenskapsakademien för att forskningsbaserad kunskap är en grund för en demokratisk samhällsutveckling.

Dessutom

I linje med vår urkund ger vi mindre stöd genom medlemskap och bidrag:

Rum för översättning arrangeras av Sveriges Författarförbund under Bokmässan i Göteborg. Natur & Kultur bidrog med att möjliggöra så att seminarierna kunde filmas och sändas digitalt.

PEN:s jubileumsbok ges ut under 2022. PEN:s hundraårshistoria visar hur central litteraturen och författarna varit och fortfarande är i kampen mot totalitära makter. I hop med andra svenska förlag har vi gett ett bidrag till produktionen av jubileumsboken.

På gång 2022

Vi inleder fyra omfattande samarbeten:

Vetenskap & Allmänhet är en ideell förening som arbetar för att främja dialog mellan forskare och allmänheten. Vi har länge varit medlemmar i föreningen och kommer under 2022 finansiera ett pilotprojekt som ska erbjuda kommunikationskurser för disputerade forskare.

Sveriges Unga Akademi är en tvärvetenskaplig akademi som arbetar för att lyfta yngre forskares perspektiv. Från 2022 kommer vi att stödja deras utåtriktade verksamhet för att öka intresset för vetenskap och forskning hos barn och unga, och i samhället i stort.

Kungl. Vitterhetsakademien har inrättat två treåriga forskartjänster med fokus på barn och ungas psykiska hälsa och lärande som Natur & Kultur finansierar. Forskarna anställs våren 2022.

Linnéuniversitetet inrättar Sveriges första professur i gestaltande sakprosa för att stärka facklitteraturen och öka motståndskraften mot förenklade sanningar. Natur & Kultur, Läromedelsförfattarna och Sveriges Författarförbund finansierar professuren som ska tillsättas under 2022.

Stockholm, mars 2022

Arbetsgruppen för priser, stipendier och samarbeten 2021

Karin Tengby, projektledare
priser, stipendier och stöd inom bildning och kultur
Lena Forssén, projektledare
stöd till forskning och forskningskommunikation
Pernilla Bard, avtal och uppföljning stöd
Åsa Aura, administration
Sanna Wallin, kommunikation
Ulla Vedin, ekonomi
Per Almgren, vd

Vilka som ingår i stipendiekommittéer,
jurygrupper och stiftelsens styrelse
finns angivet på nok.se.

nok.se
stiftelsen@nok.se
08-453 86 00

Grafisk form Birgitta Schölander

Natur & Kultur är klimatneutralt enligt standarden
PAS 2060 som är utgiven av
BSI Group (British Standards Institution).

Varje gång du väljer förlaget Natur & Kultur är du med och bidrar till något större. Vi är en oberoende stiftelse som ska göra skillnad i samhället. Förutom att inspirera till läsande och lärande stärker vi röster i det demokratiska samtalet genom priser, stipendier och stöd.

Vi ger ordet till fler.

